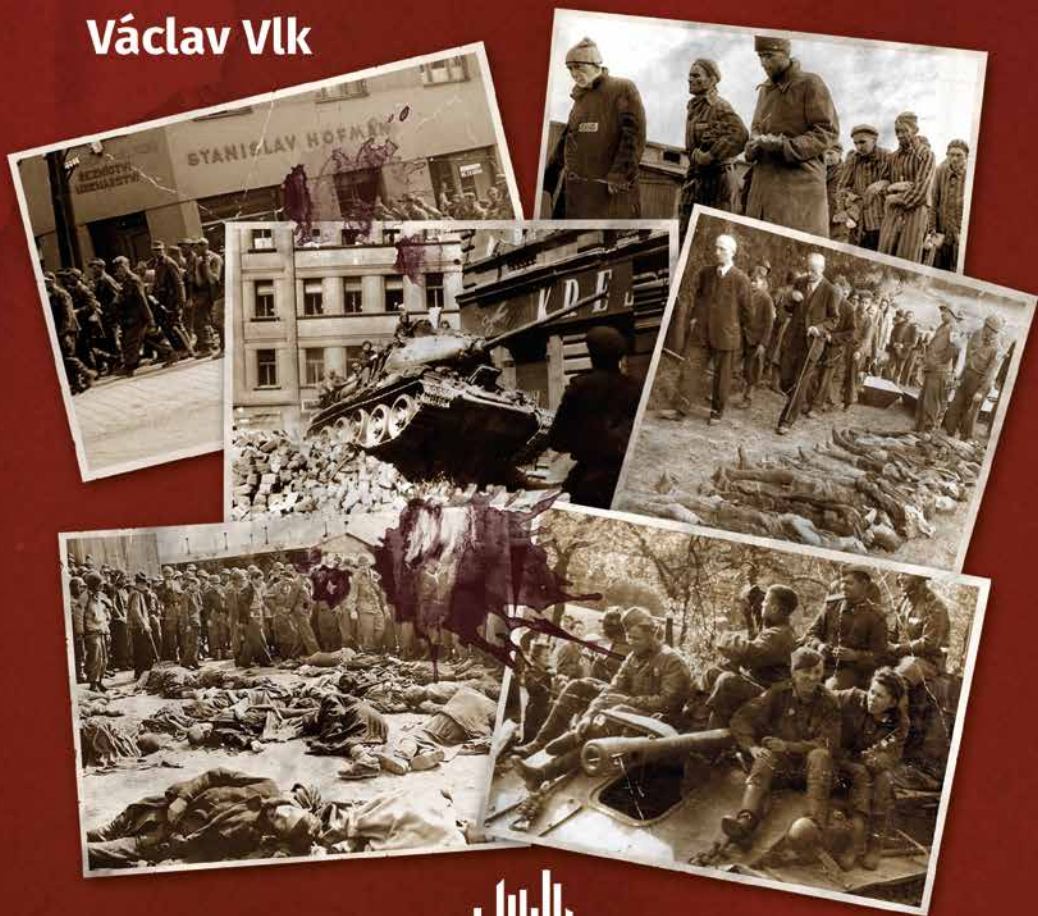

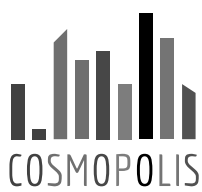
KRVAVÉ DOZVUKY VÁLKY

1945

Konec druhé světové války na českém území

Václav Vlk

KRVAVÉ DOZVUKY VÁLKY

Konec druhé světové války
na českém území

Václav Vlk st.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

© Grada Publishing, a. s., 2015

Redakce Luděk Skok

Korektura Dana Řezníčková

Obálka, grafická úprava a sazba Tomáš Brejcha

Vydala Grada Publishing, a. s. pod značkou COSMOPOLIS v Praze roku 2015 jako svou 5887. publikaci

Tisk FINIDR

Grada Publishing, a. s.,

U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-247-5593-9

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9799-1 (ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-9800-4 (ve formátu EPUB)

Obsah

I	Ohnivá předehra osvobození	9
2	Pekelná fáze konce války - transporty a pochody smrti ...	51
3	Masakr v Ústí (Massaker von Aussig)	107
4	Živí mezi mrtvými a smrt z porcelánu	167
5	Praha: Vítězství?	233
	Literatura a zdroje	270

Za spolupráci, informace a podporu děkuji:

Dr. Vladimíru Kaiserovi (Archiv města Ústí nad Labem),

Mgr. J. Preclíkovi (Muzeum města Ústí nad Labem),

A. Samkovi, kronikáři z Bělovsi,

Dr. E. Hahnové, historičce,

Dr. J. Čajové, historičce,

J. Čvančarovi (Ústav pro studium totalitních režimů),

Dr. V. Šustkovi (Archiv MHMP),

J. Sankotovi, dějepisáři a oblastnímu historikovi,

Ing. O. Dětákov, kronikáři obce Srní–Boxgrün,

J. Wagnerovi – redaktorovi Neviditelného psa

a mnoha dalším...

Ohnivá předehra osvobození

1

Až dlouho v noci toho únorového dne 1945 pootevřel strýc Jaroslav vikýř na střeše rodinného domku v Kobylisích na okraji Prahy a škvírou se díval severním směrem. V tu dobu už hlídky kontrolující zatemnění a legitimující opožděné chodce nebyly tak bdělé. Pootevřít vikýř v noci, v protektorátní Praze, a dívat se kolem sebe mohlo být, v předjaří roku 1945, smrtelně nebezpečné.

Tichá Praha ponořená do tmy válečným zatemněním vypadala na pohled jako klidné jezero pod sopkou, která se co nejdříve probudí. Češi čekali, co konec války přinese, protože již bylo téměř jasné, že Německo válku prohraje.

Řady nedávno postavených rodinných domků tramvajáků, drobných úředníků a státních zaměstnanců se táhly nahoru k vozovně. Naproti byla ještě temná pole, vedle vozovny se temně rýsoval Čimický háj. Tam nahoře, za střechami vozovny a kapličky márnice kobyliského hřbitova, se na obloze rozlila rudě probleskující záře.

Strýc Jaroslav ovšem věděl, že by měl mít obavy, že je to nebezpečné. Ale nedbal výčitek své ženy, aby slezl dolů, ani proseb své švagrové, mé matky. Ten pohled z vikýře našeho rodinného domku jej fascinoval.

Ze severního směru tam za tramvajovou vozovnou hořelo nebe. Jakoby jakási podivná polární záře. Strýc se cítil být hlavou rodiny, protože můj otec nebyl doma. Táta jako člen odbojové skupiny, která nejprve vydávala ilegální časopis V boj, a pak pokračoval v práci jako

člen vedení ilegální odbojové skupiny Předvoj, měl jiné starosti. Situace kolem něj a jejich skupiny byla dramatická. Část členů Předvoje byla v té době totiž zatčena a uvězněna v Malé pevnosti Terezín, ve věznici gestapa.

Ilegální organizace pracovaly v důkladném utajení. V té době už většina přeživších odbojářů spolu s ÚVOD a dalšími složkami připravovala pražské povstání.

Jak na severním obzoru za Prahou svítila tajemná záře, lidé z oken vyšších pater a ze střešních vikýřů rodinných domků vyhlíželi tím směrem. Co se to tam proboha děje? Hoří snad Kralupy, kde je „petrolejka“? Nebo chemické fabriky v Ústí nad Labem jako v sobotu 16. prosince 1944? Nebo Záluží, kde se vyrábí syntetický benzin? Ovšem ta záře byla obrovská!

Mnozí doufali, že jim snad něco řeknou další den také sousedé z Dolních Chaběr, odkud bylo lépe vidět. Něco strašného anebo možná úžasného se určitě stalo.

Byl totiž 13 únor 1945. Nikdo netušil, že Spojenci právě bombardovali Drážďany. Dělo se to, co by bible popsala jako boží trest: „Nu 16:32, 33:“ „Země otevřela svůj chřtán a pohltila je i jejich obydlí a všechny lidi, kteří byli s Koráchem (a provinili se proti Bohu), i všechnen majetek. A sestoupili do podsvětí zaživa se vším, co bylo jejich, a země se nad nimi zavřela; zmizeli zprostředku shromáždění... Země otevřela svůj chřtán a pohltila je...“

Tak by mohla bible popisovat i osud Drážďan.

Když se za další dny Češi dozvěděli, co se stalo, cítili zadostiučinění, ale také hrůzu. Totéž mohlo čekat i je, pokud se věci vyvinou špatně. Mnozí se také obávali o své blízké. Věděli, že v Drážďanech bylo také známé nacistické vězení, kde byli často popravováni Češi. A také že tam pracuje mnoho totálně nasazených Čechů.

Tehdy se mohli lidé jen dohadovat. Dnes si máme možnost přečíst zápisky lidí, Čechů, kteří tam byli v době náletu na Drážďany. Vybereme si je z knihy „Zapomenuté pohraničí“, vydané u příležitosti 710. výročí založení obce Šumvald u Uničova (autoři: J. Kouřil, J. Bartoš a J. Čajová. Nakl. JANUA):

Drážďany po bombardování

Zdroj <http://www.kingsacademy.com>

Jak se píše v knize a jak podklady zpracovala historička dr. Čajová, rodáci z Uničova byli v době náletu totálně nasazení v Drážďanech anebo věznění v místním nacistickém vězení, kde čekali na popravu. A tam také zažili nálet na Drážďany osobně.

Zprávy o tom, jak to probíhalo a co se dělo, podal například severomoravský rodák Josef Kryl, který přežil bombardování jako zázrakem v táboře staré cihelny, která snad pro svůj kulovitý tvar odolala náporu tlaku a vydržela téměř nepoškozena na okraji města. Šťastně uprchl také F. Kropáč z Troubelic z pověstné věznice Matylda a další.

Troubelice a Uničov leží v Olomouckém kraji. Krátká informace o obci, odkud pocházela část mužů, jež zastihlo bombardování v Drážďanech, a o době nacistické okupace z kroniky Z dějin Troubelic v letech 1938–1945 zde:

10. října 1938 byla obec obsazena německým vojskem a začleněna do tzv. Sudet. V Troubelicích vzniklo německé komisařství působící i pro okolní vesnice. Němci odstranili všechny české nápisy, zakázali

činnost českých spolků, zavedli vázané hospodářství (potravinové lístky, poukazy na textil). Po přepadení SSSR (22. 6. 1941) byl u železničního nádraží v Troubelicích zřízen zajatecký tábor pro sovětské vojáky. Trpěli hladem a lidé z obce jim tajně pomáhali. V roce 1943 bylo v obci zabaveno 24 hospodářství i s dobyt看 (na hospodářství byli dosazeni jihotyrolští Němci, kde mnohde pro „nové majitele“ museli pracovat původní majitelé jako zemědělští dělníci) a uzavřeny všechny živnosti. Němci také zrušili českou měšťanku a vytvořili zde německou školu, do níž museli rodiče zapsat své děti, jinak jim hrozilo vězení. Učili zde němečtí učitelé.

I v této obci vzniklo odbojové hnutí. Členové odboje opatrovali zbraně, léky, finanční prostředky, pomáhali uprchlíkům a rodinám, z nichž byl někdo vězněn ve fašistických věznicích a koncentracích. Řada členů odboje byla gestapem odhalena a uvězněna. Deset z nich bylo popraveno. Nejtragičtější byl osud skupiny čtyř mladých občanů Troubelic, kteří byli spolu s dvanácti dalšími odbojáři z okolních obcí zastřeleni na vojenské střelnici u Bratrušova 31. 3. 1945, necelé dva měsíce před koncem války – bez rozsudku a tajně.

6. května 1945 byla obec osvobozena Rudou armádou.

Přeživší a uprchlí vězni vyprávěli:

V celách byli věžnové po čtyřech. V jedné z nich byli V. Šenk ze Šumvaldu, F. Kropáč a J. Pospíšil z Troubelic a J. Dubový z Lazců (blízká vesnice). Ve vedlejší cele Jar. Konečný ze Šumvaldu, Jos. Malínek z Troubelic a dva neznámí.

Události byly prvně popsány v severomoravském týdeníku roku 1947 podle výpovědi politického vězně ing. C. R. Petříka: „Zkáza věznice Matyldy“.

... „Člověk je tvor, který se smíří se vším,“ říká se, i se šibenicí, nebo po našem vězeňském způsobu se sekyrou, která nás většinou čekala. Ať si to bral, jak chtěl, vždy to stejně skončilo. Za rozšiřování tajné protistátní organizace, za získání členů, za podporování nepřítelů, vše byla příprava k velezradě a končilo to vždy stejně.

Ale zde v kobce ti nezbylo nic než vzpomínky a snad plány. A o domově se mluvilo v kobce č. 116 právě večer 13. února 1945, kdy jsme

ani netušili, že je to náš poslední večer ve věznici Matyldě. Hovořilo se dlouho do noci, každý o svém domově, o Šumvaldu, Troubelicích, Václavově...

Ztichla věznice, venku byla jasná únorová noc, zdálo se, že už bude v Drážďanech jaro. Ztichla i cela 116.

Blížilo se k půlnoci, když ticho porušily poplašné sirény. „Nálet!“ Budí nás Jenda a ostatní se probírají ze spánku, protahují si údy, ono se na podlaze nespí nejlépe, máš-li boty pod hlavou.

Spíše ze zvědavosti než z povinnosti hlásané vězeňským řádem vstávají, aby se podívali na tu krásu. Padáčeků přibývá, světla s nimi, vidíš krásně celé město slavnostně osvětlené a všichni jsme němí tou nádherou ohňostroje, za který měly Drážďany zaplatit tak drazé.

I červená světýlka se objevila a klidně plavala nad námi po obloze. „A už je sypou! Ale daleko!“ ulevuje si kterýsi. Cítíš, jak napjaté a tiše očekává velké město, skryto kdesi pod tmou noci, tvrdé rány války.

Vlny výbuchů se blíží. Dunivý rachot v dáli je provázen třeskotem skla v okolí. To tabulky se vysypávají tlakem vzduchu. Sypou se zápalné bomby kolem nás.

Spokojeně a stejnoměrně hučí ve výši letadla. Před námi ukazuje jedna zápalná bomba, co dovede.

Usedla si na půdě těsně u komína. Vztekle prská svoje sliny do okolí. Kštice její zapálila již mansardu a zavrtává se do stropu pod sebou. Zřejmě touží po zařízeném bytě, v 5. poschodí již si posvítila na veškerý nábytek v pokoji, který zhltila v okamžiku. Ještě nepohltila zcela dveře, když se propálila do ložnice ve 4. patře, kde si ustlala v peřinách, možná ještě teplých.

Zatím siréna oznámila konec náletu a lidé se odkudsi vynořují a spěchají do svých bytů.

Ale zdá se, že ještě visí něco ve vzduchu. Slabé hučení vzbuzuje nedůvěru. Tu náraz bomba, druhá, třetí a dále vlna za vlnou.

Uvědomujeme si, že skončila přestávka po prvním dějství.

Teď letadla nalétávají, vlna za vlnou, ke zničení pyšných Drážďan, hrdých na svoje obchodní úspěchy i v zámoří. Slyšíme zřetelně

svištění padajících bomb, snažíš se vypočítat výšku letadel, ale nedaří se ti to, protože se nemůžeš za nic na světě soustředit.

Svištění je stále jasnější, slyšíš ho v přestávkách mezi strašlivými detonacemi. Cítíš, jak se pomalu metr za metrem přibližuje smrt.

Okno dávno vypadlo, střechy dříve zasklené jsou pokryty oblohou. Vítr způsobený požárem nám věje prach a písek oknem do cely. Vzduch je plný kouře a tepla a padá símě války.

Musí to být strašná rána, když dubové dveře praští a vyletí dokonce i sám železný rám ze zdi! Così nás vmáčklo do rohu ke dveřím, tlačíme se tam jako ovce v bouři. Kolem svět hoří, silná Matylda z pískovcových kvádrů, spjata hustými stěnami kobek, odolává zřícení, svíjí se, praská v bocích, houpe se údery, jež zasahují i ji. Letecký motor, hvízdnutí, mohutný výbuch, cítíš, že tě cosi vyzvedlo od podlahy.

Žiješ? Zdá se, že ano, protože sleduješ další peklo. To si právě střecha té vysoké budovy sedla na dvůr. Teď padají na stropy nad námi zápalné bomby a slyšíš, jako by někdo házel hrách na tenkou desku nad tebou.

Z cel je slyšet zoufalé volání, praskot rozbíjených dveří, lámaných stolů a laviček. Demolovali jsme též své chudé zařízení, bohužel dveře jsou pevnější, než si myslíme. Vzduch je horký k zalknutí, věznice celá hoří.

Nadarmo bušíme na dveře. Prožíváš dlouhé vteřiny před smrtí a čekáš, kam dopadne teď ta bomba, která tak zřetelně hvízdá, a kam ty další... Před očima ti probíhá tvůj život, tvojí draží a tvé potřebné plány.

Kdosi otevírá celý klíčem dozorce, který zaplatil horlivost ve službě životem, když nechtěl vydat klíče.

Některé cely není ale možné otevřít, zámky jsou pokřiveny, nelze jim pomoci. Tam jsou také naši. Sbohem!

Již hoří podlahy a schody, plamen šlehá odspodu, šplháme po travězách, zápalné prskavky poskakují z místa na místo. Jen dolů, někam do sklepů, ven!

Jsi v přízemí, probíháš plameny, mříže brány jsou rozevřeny, ale za nimi jeden plamen, jako rozdmýchaná pec, jako výheň. Kam?

Někteří vbíhají do plamenů, buď smrt, nebo svoboda. Couváme do podzemí věznice, kde řádí požár na chodbách, skladištích materiálu.

Klopýtněš přes omdlelé. Za tebou plamen, ty s mokrým kapesníkem na tváři, bez kabátu, vše jsi zahodil, hrstka lidí je stlačena v podzemní místnosti, dále to nejde.

Kouř tě zbavil rozumu. Všichni již leží na zemi, ústa na chladivém betonu. Češi, Němci, Italové, Francouzi, věžňové, vojáci a dozorci pohromadě pod sesutou věznicí.

Uvědomuji si, že mačkám v ruce malou fotografii z domova. Ta jediná mi ze všeho zbyla. Posunul jsem se na zemi a narazil hlavou na železný rám vzduchového větracího kanálu podzemí.

Závěr poklopu je zabetonován do podlahy. Spolu s přítelem z Litovle pokusíme se malou pumpičkou vydrolit beton kolem závěru. Máme málo sil, beton se drolí pomalu a závěr je zabetonován železným křížem v podlaze. Kříž je přichycen šroubkem.

Když se pumpička přerazila, zdála se situace zpečetěna. Beton nepovolil.

Ale zázraky se dějí, poznal jsem to, když se uražený vzdušník pumpičky svými vnitřními závity dal nasadit na hlavici šroubu a šroub se otočil.

Rychle byl poklop otevřen a nastal silný tah větracího komína, kde nahoře všechno hořelo. Nasával se sice horký kouř z okolí, ale chladný čerstvý vzduch se táhl při podlaze. Téměř všichni omdlelí se zakrátko probrali a začali uvažovat, jak ven.

Vzdušným kanálem to nešlo, řítil se do něho shora horký popel. V okolních skladištích nalezeno nářadí a jím dozorci a vojáci vylámali otvor ve zdi svým „spoluvěžňům“.

A když se již šelo nad hořícími Drážďany, vyklouzlo vylámaným otvorem na svět několik přátel početné družiny zatčených členů organizace, zatímco Matylda pohřbila v sobě řadu našich nejlepších přátel.

Tento zázrak záchránění si každý náležitě uvědomil při pozdějším útěku městem mezi hořícími budovami a ohořelými mrtvolami. Cítil se jak znovuzrozen, s novou nadějí a na svobodě, ačkoliv se nad ním vznášel trest smrti, třebaš jen pro útěk z věznice za bombardování,

Oběti bombardování v Drážďanech

Zdroj Wikimedia Commons

a kul další svoje osudy, které se v tak mnoha případech rozplynuly na obsazených hranicích protektorátu. Ukázalo se, že to byl jen článek řetězu, který byl pak ještě nekonečně dlouhý.

Čest budiž všem, a obzvláště přátelům z Nemile, Troubelic, Šumvaldu, Písařova...

„Vzpomínáme na vás a nezapomeneme!“

Tolik úryvek z paměti účastníka ing. C. R. Petříka.

K tomu krátký popis osudu dvou šťastných krajanů, Fr. Kropáče a Josefa Pospíšila z Troubelic, jimž se přes uvedené překážky po pěti dnech plných obav z prozrazení podařilo šťastně se vrátit do rodné obce. Cestou byli třikrát vyšetřováni pro podezření z útěku, ale František Kropáč mluvící dobře německy se hrubě dožadoval ochrany jako „bomben-beschädigt“ – jako poškozený bombardováním.

Štěstí měli obyvatelé cely František Kropáč, Josef Pospíšil z Troubelic, Václav Šenk ze Šumvaldu a Jaroslav Dubový z Lazců, že se jim společným úsilím podařilo vyprostit se proraženými dveřmi na chodbu.

Zabouchali na pevné dveře cely nešťastných sousedů a pádili mezi prvními do neznámých hořících Drážďan.

Opálení žárem snažili se dostat neznámými ulicemi ven z města, z „hirošimského pekla“. Zahynulo zde o 50 tisíc lidí více než v Hirošimě. (Počet mrtvých je dodnes neznámý, údaj je převzat z propagačních materiálů nacistů, které tehdy všichni brali za pravdivé. Dnes se mluví o 15–25 000 mrtvých.)

Shodou okolností byl jedním letcem nad Drážďany František David z Bohuňovic, tehdy pilot anglického letectva, známý moravským zemědělcům jako výkupčí a odhadce dobytka při svodech v Uničově.

V hrůzném tom pekle se první z uvedené čtyřky ztratil V. Šenk. O něco později Jaroslav Dubový. Byli zachyceni a domů se vrátili až po 9. květnu.

F. Kropáč a J. Pospíšil se velmi těžko dostávali z neznámého velkého města. Časované bomby a hořící asfalt, to vše jim ztěžovalo orientaci. Částečně si oddechli do rána na hřbitově, schováni za pomníky. Ráno se vydali směrem na Pirnu. Předtím svlékli zahynulé civily (mrtvoly) a oblékli si jejich šaty, aby nebyli nápadní trestaneckým oděvem. Vydávali se dle okolností za nasazené na práci v Drážďanech, jimž vše shořelo a chtějí se vrátit domů.

V té době byl hořící obzor na severovýchodě vidět i z krušnohorské vesničky. V tomto jaře roku 1945, odhadem tak o dva měsíce později, jak mi vyprávěli místní sudetští rodáci, v hlavní obytné světnici rozlehlého selského horského stavení v obci Boxgrün – Erzgebirge (v Krušných horách), připravovala selka, sudetská Němka, svým dvěma nepřiliš vítaným návštěvníkům snídani. Dva důstojníci SS jedli a o něčem se radili. Když před pár dny přitáhli, měli s sebou dvě zajatky. Mladé ženy, snad Rusky, obě hovořily jak rusky, tak německy a snad i francouzsky. Byly hubené, ale celkem čisté, a jistě že nesnídaly u stolu a že v noci spaly na slámě ve stáji.

Horská vesnice Boxgrün – Srní dnes

Foto autor

Selka nebyla ze dvou zajatkyň nikterak nervózní. V horské vesnici v Sudetech byli, tak jako prakticky ve všech zemědělských usedlostech, zajatci na práci. Muži byli v armádě a někdo na polích pracovat musel. Byli to Francouzi, snad Holanďani, nějaký Bulhar, možná Italové. To už nikdo přesně neví. Podle hlášení nacistických úřadů na jaře 1944 bylo nasazeno v Sudetské župě jako pracovní síla 48 808 Rusů a Poláků, 43 686 Ukrajinců a Bělorusů a také 19 346 Francouzů, jako váleční zajatci pak 26 918 Rusů, 1557 Poláků, 2129 Ukrajinců a Bělorusů a rovněž 20 041 Francouzů.

Zpočátku byli zajatci pro celou ves ubytováni v jedné nevytápěné velké místnosti na statku uprostřed obce, kde je hlídala stráž. Pak byla trvalá hlídka odvolána a stráž byla jen občasná a zajatci spali po domech. Jistě že ve stájích anebo chlévech, to se kontrolovalo! Nebyla vzácná udání na to, že někteří sudetští Němci dokonce snídají a obědvají u jednoho stolu (víc jich většinou v domě stejně nebylo) se

zajatci. NSDAP takové chování kontrolovala a případně náležitě trestala. Zajatec je totiž jen mluvící otrok-podčlověk.

Selku tedy oba esesáci a jejich dvě zajatkyně ani moc nepřekvapovali. Poslouchala na půl ucha, co si oba muži povídají, když najednou zbystrila pozornost. Jeden z mužů pravil: „Tak zítra půjdeme. Jen je potřeba to vyřídit s téma ženskýma.“

Myslel ony dvě ruské zajatkyně, které s sebou táhli, jak říkali, už od Leningradu. Jako tlumočnice. I když nebylo naprosto jasné, zda ty Rusky jsou Židovky anebo ne, bylo přísně zakázáno mít pohlavní styky árijců s podřadnými rasami. Každý znal norimberské zákony.

A nejen to. Když jednou potřeboval jeden zajatec v zimě za mrazů k lékaři (byla na něm vlastně závislá sudetská rodina, kde otročil) a sešel dolů do údolí 5 km k autobusu, nechala jej jedna aktivní Němka z autobusu vyhodit, i když by stál jen na schůdcích. Protože podle ní zajatec stejně jako Žid nemá právo jezdit německou hromadnou dopravou. Přes opatrné protesty jeho doprovodu musel ven do mrazu a jít pěšky.

Selka byla zvědavá, co s ženami chtějí udělat, a oba esesáci bez rozpaků odpověděli, že už jim na nic nejsou, že už bude konec války, a tak je někam vyvedou a tam je zastřelí.

Selka se zděsila. Jak z té představy, tak, jak si můžeme domyslet, lidsky pochopitelně z toho, co bude vesnice dělat s dvěma mrtvolami. Ve vesnici není ani hřbitov, a navíc je konec války na krku. Co až přijdou Rusové?

Tak se pustila s oběma esesáky do diskuse. Aby je nezabíjeli a proč je vlastně chtějí zabít?

„Co bychom s nimi asi dělali?“ odporoval esesák. „My jdeme ke svým, a navíc nemáme ani jídlo. Kdo by je živil?“

Selka řekla, že jídla mají dost, tedy hlavně brambor, a ukázala jim „krecht“ naplněný bramborami. Takže jíst mají co. Oba nacisté se nakonec dali přesvědčit a Rusky milostivě nezastřelili. Obě Rusky pak prý zůstaly na statku. Co se s nimi pak stalo, už není známo.

Z této vesnice bylo zařazeno do odsunu zpočátku jen několik rodin, postupně pak odcházely další a v sedmdesátých letech už byla

vesnice až na stařenku Kilián, s poněkud pomateným synem, prázdná. S ní si chodila moje maminka německy „pošprechtit“, protože Frau Kilián neuměla do smrti ani slovo česky.

S obcí Boxgrün se však ještě v knize setkáme.

Skutečné dějiny našeho státu ve dvacátém století

se až na rok 1918 ve školách v podstatě neučí. Po pravdě řečeno se našim učitelům, či spíše učitelkám, ani nedivím.

Politické zvraty u nás byly ve dvacátém století tak divoké, že se prakticky co dvacet let měnili „hrdinové“ ve „zločince“, milácci národa ve vyvrhele. Prostě politické systémy a oficiální vládcí se měnili jako sochy na pražském orloji. A jedni tvrdili, že jsou zde „na věčnost“, neb mají požehnání od boha. Druzí, že je demokracie už napořád, třetí, že je nutno přijmout jejich vládu za fakt a podřídít se jim, protože oni jako „tisíciletá říše“ patří k nadlidem. Aby byli vystřídáni „táborem míru a socialismu“, budovaném na hromadách mrtvol.

Po sametové revoluci jsme měli dospět, jak nám tvrdil ve své knize „Konec dějin a poslední člověk“ Francis Fukuyama, k přesvědčení, že už se nikdy nic zásadního nezmění. Pod klíčovým pojmem „konec dějin“ se v knize nemyslí konec přirozeného cyklu zrození, života a smrti čili nějaká likvidace lidské společnosti, nýbrž to, že ustane vývoj fundamentálních principů a institucí, protože všechny skutečně velké (historické) otázky budou již zodpovězeny. Nebyly, jak víme po pár letech.

Na začátku dvacátého století se učily děti ve školách pod obrázkem císaře pána:

*„Zachovej nám, Hospodine
Císaře a naši zem
Dej, ať z víry moc mu plyne
Ať je moudrým vladařem...“*

Aby pak oslavovaly „tátíčka Masaryka“ a zpívaly „Kde domov můj“ a k tomu hned „Nad Tatrou sa blýska“. A oslavovaly legionáře. Jejich

mladší sourozenci se ve škole učili nazpaměť: „Adolf Hitler war geboren“..., a potom téměř plynule přešli přes Beneše na vůdce světového proletariátu a generalissima Stalina, aby se za pár let vytrhávaly jeho obrázky z učebnic...atd., atd.

Takže nelze se učitelstvu moc divit. Dnešní doba přinesla také nové pohledy na dějiny. Tak přestalo být pro mnohé „politicky korektní“ ukazovat, co se skutečně dělo za války zde v protektorátu a ve Slovenském státu a co pak se skutečně stalo po válce. Historie byla „vypreparovaná“, odlišštěná, překroucená. Po převratu zvaném „sametový“ se pak po nějakou dobu téměř jakékoliv poznámky, fotografie anebo dokumenty o zločinech nacistů, ale i o Rudé armádě z většiny médií, ale i z učebnic na mnoho let vypařily. Jako pára nad hrncem.

Bylo totiž nutno vstoupit do Evropské unie a NATO. A jak řekl v té době významný polský diplomat Wladyslaw Bartoszewski na téma diskusí se sousedy a jejich opakovaných mediálních útoků na Československo (později Českou republiku) a Polsko: „Když je holka chudá a ošklivá, tak musí být alespoň hodná, aby si ji někdo vzal.“

Popřevratoví nadšenci náhle hromadně zapomínali na vítání Rudé armády v Praze, začali ukazovat „nadšené vítání US Army v Plzni. Ale to, že americká vojska tvrdě bojovala o Cheb a okolí s Němci a v Sokolově, tehdy zvaném Falkenau, kde osvobodila tato vojska jeden z odporných koncentračních táborů plný mrtvol, o tom mluvit nebylo „salonfähig“. Abychom někoho neurazili.

Takže jen pomalu, po částečném uklidnění a oteplení vztahů mezi Čechy a Němci, hlavně sudetskými Němci, a po vzpomínání se z mnoha politických zvrátů je možno podívat se na to, proč a jak umírali na samém konci války lidé na území Československa.

Obvykle se uvádí, že Čechoslováci a lidé stojící na straně Spojenců:

- 1) zemřeli při potlačování povstání – především v Praze a ve středních Čechách, ale například i v Přerově, na Zlínsku, v jižních Čechách a na dalších místech;
- 2) zemřeli při bojových akcích ustupujícího wehrmachtu na celém území, tehdy rozděleném do protektorátu a Sudet;

- 3) zemřeli v transportech z koncentračních táborů a při pochodech smrti. Při tomto hromadném, plánovaném a organizovaném vraždění zahynulo mnoho cizích státních příslušníků desítek národů, a to nejen Židů. Transporty a pochody smrti probíhaly v západních, jižních a v severních Čechách a po celé Moravě. Počet mrtvých se jen odhaduje;
- 4) po protektorátu a Sudetech byly voděny také kolony ruských, ale i anglických, francouzských a dalších zajatců. Například na severní Moravě se pohybovala kolona asi 50 000 – čtete dobře, padesát tisíc – ruských zajatců;
- 5) civilisté a partyzáni umírali také při protipartyzánských operacích na východní Moravě – vypálení Prlova, Ploštiny i Vařákových Pasek atd.;
- 6) dosti velké ztráty na to, že byl konec války, často již nečekané, byly po bombardování, a to jak letci západních spojenců, tak sovětského letectva, které bombardovalo české území ještě mezi 8. a 10. květnem 1945;
- 7) na konci války došlo k největší hromadné popravě českých odbojářů v rámci transportu KL3, vyslaného z Brna do Mauthausenu, další hromadná poprava byla uskutečněna v Malé pevnosti Terezín na odbojářích z ilegální skupiny Předvoj.

Pro dokreslení situace je nutno opět obnovit poněkud „zapomínané“ informace, že při osvobozování ČSR padlo 144 000 sovětských vojáků a zraněno jich bylo 411 514. Celkem tedy měli Sověti na tomto území, kde se prý podle obecného mínění „nic nedělo“, ztráty padlých, raněných a pohřešovaných 551 432 osob. Tedy více než půl milionu vojáků.

Poněkud se také zapomíná na padlé příslušníky wehrmachtu, SS a Volkssturmu na našem území, na Rumuny a další spojenecké vojáky.

Jen Ostravsko-opavská operace (10. března–5. května 1945) stála Němce 100 000 mrtvých, zraněných a pohřešovaných a 150 000 zajatých, během Bratislavsko-brněnské operace 25. března–5. května 1945 se ztráty odhadují na 30–40 000 mrtvých Němců.

Podíváte-li se do většiny článků a knížek o té době, nic se nedozvíte třeba o tzv. národních hostech v době protektorátu. Statisíce lidí, většinou Němců, kteří prchali před východní frontou a končili často na území ČSR, a to jak v Sudetech, tak v protektorátu, jako by nebyly. Kolik z nich zemřelo a jak, se dodnes neví. A to se netýká jenom jich.

Dnes si můžete koupit v češtině desítky knihy oslavujících Hitlera a jeho generály či vojska SS, různé pamflety a jen lehce zakrytě oslavná dílka o „německých vojácích“ a statečném wehrmachtu.

Jaký to rozdíl třeba od Německa, kde se pořádají výstavy o zločinech nacismu, o zločinech wehrmachtu, děti se učí, co to byl nacismus či holocaust... Nebýt záslužné práce druhého programu ČT, kde běží často ovšem zahraniční dokumenty, a možnosti najít historické informace na různých kanálech sestavených ze zahraničních dokumentů, většina lidí u nás by žila v dojmech, které začala o protektorátu vytvářet za okupace nejprve nacistická propaganda, později si je upravila sovětská propaganda a nakonec se to vše snaží „dotvrdit“ dnes různí „hledači“ pravdy a českých zločinů.

Místo dokumentů a informací jsme již dvacet let zaplavováni články a jakoby „dokumenty“ o zločinech Čechů na nevinném německém obyvatelstvu. Výsledek se dostavuje. Mladí lidé nadšeně, aby prý pochopili „dějiny“, putují pěšky po trase „pochodu smrti“ (vyhnání Němců z Brna 30. května 1945), aniž vědí cokoli, co se vlastně v Brně v letech 1938 až 1945 dělo. Tuhle zase jakýsi diskutér na netu prohlašoval, že pochody smrti byly, když dozorcí „opustili“ vězně z koncentráků a ti pod vedením svých kápů šli mezi civilisty hledat potraviny...

Ani někteří dokumentaristé nezůstávají pozadu. Režisér Vondráček ve svém TV dokumentu „Řekni, kde ty hroby jsou“ a svém nejslavnějším díle „Vražední po česku“ neustále omílá mantru o zločinných Česích a „partyzánech posledních pěti minut“, páchajících zločiny na „nevinném německém obyvatelstvu“.

Přesně tak, jak to opsali podle hesla Hitlerova ministra propagandy Josepha Goebbelse: „Stokrát opakovaná lež se stane pravdou.“ Což bohužel dělá určitá část německé, sudetoněmecké, ale i české propagandy už sedmdesát let.

Svět voněl šeríky a páchl mrtvolami

Největším současným problémem pohledu na naše dějiny za války a po roce 1945 je to, že z několika na sobě nezávislých příčin v „paměti národa“ vytvořil a zasekl obrázek „Osvobození 9. května 1945“ podle sovětského mustru. Dodnes je s osvobozením spojena jako nejpopulárnější představa sovětského tanku, jak vítězně vjíždí do Prahy, na jeho pancéři sedí rozesmátí rudoarmejci, dívky v krojích jim házejí kytice šeríků a všude je krása, radost a mír. Jistě že je to možno částečně pochopit. Obrovská, nelíčená a nepopsatelná radost, že skončila válka, že ji lidé vůbec přežili, vděčnost Sovětům za osvobození, bráné jako záchrana celého národa před neslýchaným tyranstvím a nebezpečím vyhubení všech Čechů, mne, tebe, mojí ženy, našich dětí, našich rodičů, prostě všech podle libovůle nacistů, hluboká nenávist ke všemu německému a vděčnost, kdy slova komunistického básníka S. K. Neumanna mysleli všichni vážně:

Vám poděkování a lásku vám,
kéž zněly by jak zvony,
vždyť já ne sám,
jsou nás už miliony.
Snad všichni se vám jednou v něčem vyrovnáme,
teď poděkování vám aspoň posíláme.

Dost těžko dnes popsat tu atmosféru, jak ji popsal František Hrubín:

Nad městem oblaky máje
v dým požárů se promění
a v krutých mozcích už zraje
jen smrt a mučení,
smrt stařen, žen a dětí,
už není slz, už není slz,
jen rány, první, druhá, třetí...
a čtvrtou nestihls ty mrtvý na své barikádě,
ta čtvrtá patří nám,

někomu z nás v té řadě,
v níž končím, začínám,
já, bezejmenný, já,
já voják svého lidu.
Krasnaja Armija,
pomoz mi, slyš mou bídu,
jsem tu sám
a mám jen holé ruce...

Patetické? Přehnané? Zkuste si představit šest let života, kdy každý Němec byl něco víc než vy, kdy mohli kdykoliv přijít v noci a zabušit na vaše dveře a pak byste navždy zmizel, anebo celá rodina, po které by zbylo jen červené oznámení vylepené na zdi: popraven za schvalování atentátu (bylo popraveno více než 5000 lidí, jen malá část na kobyliště střelnici).

Že naše představy o konci války u nás jsou směsí „implantovaných vzpomínek“ a propagandy, si můžeme hned ukázat na symbolu „Osvobození Prahy dne 9. května 1945“, že často je vše jinak, než to bylo následně vykládáno. Nejslavnější připomínkou osvobození byl tank vystavený v Praze na Smíchově. Kam ovšem nikdy nedojel.

A jak to bylo s tím tankem doopravdy? Dne 9. 5. 1945 v 10 hodin ráno, tedy v době, kdy už podle obecného přesvědčení, našich učebnic i sudetoněmecké propagandy bylo dávno po válce, vyrazila z okolí Prašného mostu v oblasti Hradčan průzkumná skupina tří tanků T-34; čísla 23, 24 a 25 pod vedením poručíka Gončarenka směrem k centru města.

Jela serpentinami Chotkovou ulicí ke Klárovu. Gončarenko vedl skupinu v tanku č. 24. Když projížděl zatačkou ke Klárovu, nevšiml si několika německých stíhačů tanků Hetzer dole na náměstí. Jeden z hetzerů pohotově vypálil, Gončarenko byl na místě zabit a jeho český průvodce přišel o nohu. Granát pak explodoval na rohu domu za tankem, jak je patrné ze snímku.

Asi zúčastnění netušili, že podle dnešního dějepisu už tam dávno neměli být. Asi to tehdy Gončarenko nevěděl, ani to nevěděli tankisté

Vrak tanku, ve kterém v jednom z posledních střetnutí druhé světové války v Evropě, ráno 9. května 1945, na Klárově padl gardový poručík Gončarenko

Zdroj <http://clanky.nezvedavec.org/clanky.html>

wehrmachtu v hetzeru. Což byla jedna z nejnebezpečnějších nacistických protitankových zbraní, která v Pražském povstání bojovala na německé straně.

Na podstavec pod „osvoboditelský“ tank byl prý na zásah samotného „voždě“ (rusky vůdce) Stalina v červnu roku 1945 od Drážďan přivezen těžký tank IS-2; vypadal mohutněji než lehčí T-34. I očíslován je špatně, takže se jednalo o chybné číslo i typ tanku.

Jak vidno ze snímku, tank poručíka Gončarenka byl typ T-34 zrovna tak jako ostatní z jeho skupiny. Nakonec skončil natřený náruživo partou mladých politicky uvědomělých „umělců“ a různých rychlokvašek v době, kdy už bylo po všem. Jak to říkal Jan Werich o těch „hrdinech“, co shodili v říjnu 1918 naproti Národnímu divadlu do Vltavy toho „... n-e-n-á-v-i-d-ě-n-é-h-o rakousko-uherského orla“. Když už jim nemohl nic udělat. Takových hrdinů je...

Nakonec byl ten tank, ze kterého se stal postupem doby symbol komunismu, a nikoli toho osvobození, z podstavce na Smíchově odstraněn.

A od roku 1996 relikvie mírumilovně odpočívá ve vojenském muzeu v Lešanech u Prahy. V roce 2000 byla opatřena další vrstvou růžového nátěru. Tank lze bez problémů najít hned u vchodu do areálu muzea.

Už toto poněkud vyvrací představu, Sověty z ideologických důvodů dlouho prosazovanou, že Rudou armádu v Čechách a na Moravě vítaly jen rozjásané davy, nacisté vlastně už jen utíkali k Američanům. Všude všechno kvetlo, kolaboranti byli potrestáni a Němci už nebyli žádný problém.

Bukolická krajina plná nadšených Čechoslováků a sklíčených sudetských Němců, v zemi, kde se údajně vlastně za války toho příliš mnoho, nepočítáme-li heydrichiádu a odvezení českých Židů a Cikánů do koncentráků, zase nestalo. Bomb spadlo jen pár, a to skoro omylem. Zemský ráj to na pohled. Nic není tak nepravdivé jako tato představa.

Pravda je však to, že co se týká následků nacistické německé státní ideologie, jak říkal Rudolf Vrba (jeden z mála těch vězňů, co přežili útěk z Osvětimi), šlo v dějinách o **největší organizovanou loupežnou vraždu**, podporovanou a prováděnou prakticky celým německým národem. Nacistická ideologie, s níž se nadšeně ztotožňovalo 90 % Němců, byla jen zástěrkou pro loupež majetku lidem i státům a vraždění celých národů.

Co to vlastně bylo za dobu a stát?

Ten „Protektorat Böhmen und Mähren“ (protektorát Čechy a Morava) – jak vypadal a kde ležel? Je tedy asi na místě podívat se na tehdejší události nikoli jako na uzavřené výseky, ale jako na děje, které mají svoji logiku a svoje místo v prostoru a v čase.

Jistě že to bude poněkud složité. Jak říká Nassim. N. Taleb ve světozně známé knize „Černá labuť“: